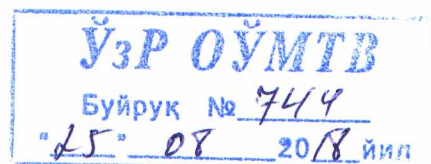

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

5111000 – Касб таълими (5231200 – Сузурта иши)
бакалаврият таълим йўналишининг малака талаблари

Тошкент

СЎЗ БОШИ

1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент молия институти.
- Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Касб-хунар таълими маркази.

2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгашнинг 2012 йил «18» август даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган.

3. ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур малака талабни Ўзбекистон Республикаси ҳудудида расмий чоп этиш ҳукуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р		бет
1.	5111000 - Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналишининг умумий таснифи	4
1.1.	Қўлланиш соҳаси.....	4
1.2.	5111000 –Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи	5
2.	5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар.....	6
2.1.	Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар.....	6
2.2.	5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари.....	7
3.	5111000 –Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар.....	8
3.1.	Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар	9
3.2.	5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналиши малакавий амалиётларига қўйиладиган умумий талаблар	10
3.3.	5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми ...	12

1. 5111000 – Касб таълими (5231200 – Сузурта иши) бакалаврият таълим йўналишининг умумий таснифи

5111000 – Касб таълими (5231200 – Сузурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи олий таълимнинг ўқув режа ва фан дастури асосида амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машғулотларини тўлиқ ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффақиятли ўтган шахсга «бакалавр» малакаси (даражаси) ҳамда олий маълумот тўғрисидаги давлат намунасидаги расмий хужжат(лар) берилди.

Ўқув режа ва мос малака(даража)си ҳамда фан дастурининг меъёрий муддати 1-жадвалда келтирилган.

1-жадвал

Ўқув режа ва фан дастурининг муддати ҳамда битирувчиларнинг малака(даража)си

Ўқув режа ва фан дастурининг номи	Малака (даража)	Ўқув режа ва фан дастурини ўзлаштиришнинг меъёрий муддати
Бакалавриятнинг ўқув режа ва фан дастури	Бакалавр	4 йил

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. Олий таълимнинг ушбу малака талаби 5111000 – Касб таълими (5231200 – Сузурта иши) таълим йўналиши бўйича олий маълумотли бакалаврлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги барча олий таълим муассасалари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Олий таълим муассасаси мазкур бакалаврият таълим йўналиши бўйича кадрлар тайёрлаш ваколатига эга бўлганда малака талаб асосида ўқув режа ва фан дастурларини амалга ошириш ҳуқуқига эга деб ҳисобланади.

1.1.3. Малака талабининг асосий фойдаланувчилари:

– мазкур таълим йўналиш бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютуқларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул олий таълим муассасаларининг профессор - ўқитувчилари;

– таълим йўналишининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўқув-тарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи барча ходимлари ва талабалари;

– ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув - услубий бошқарма (бўлим) бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари);

– битирувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация ва имтиҳон комиссиялари;

– олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

– олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли Давлат органлари;

– таълим йўналиши(таркиби)нинг бакалаврият таълим йўналишларидан бирини ихтиёрий танлаш ҳуқуқига эга бўлган абитуриентлар ва бошқа манфаатдорлар.

1.2. 5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи

1.2.1. 5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалаврият таълим йўналиши – Касб-хунар таълими муассасаларида мутахассисликка оид фанларни ўқитиш, суғурта компанияларида суғурта ишини ташкил этиш, кўрсатиладиган суғурта хизматлар сифатини яхшилаш, кадрлар суғурта маркетинги тадқиқотларини ўтказиш, суғурта муносабатларини тартибга солиш, меҳнат ресурслари балансини тузиш, аҳолини ҳар хил бахтсиз ҳодисалардан суғурта қилиш тизимини такомиллаштириш билан боғлиқ комплекс масалалар мажмуасини қамраб олади.

Йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

1.2.2. 5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) таълим йўналиши йўналишлари бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

Касб-хунар таълими муассасалари, барча давлат ва нодавлат хўжалик юритувчи субъектлар, суғурта фаолиятини ташкил этиш, суғурта бозорини ривожлантириш ва тартибга солиш ҳамда аҳоли бандлигини таъминлаш, аҳолини суғурта қилиш билан боғлиқ муносабатларини тартибга солиш, аҳолига кўрсатиладиган суғурта хизматлари бўйича сийловлар бериш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш жараёнлари ҳисобланади.

Йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолияти қуйидагиларни қамраб олади:

- касб-хунар коллежлари ўқувчилари учун иқтисодий фанлардан ўқув-услубий мажмуаларни ва ўқув қўлланмаларни тайёрлаш;
- касб-хунар таълими муассасаларида мутахассисликка оид иқтисодий фанларни ўқитиш;
- педагогик ва психологик билим ва кўникмаларни шакллантириш ва ўқув жараёнида татбиқ этиш;
- кичик мутахассисларни тайёрлаш жараёнларини таҳлил қилиш, оптималлаштириш, замонавий педагогик ва инновацион технологиялар ҳамда интерактив методларни қўллаш;
- суғурталаш қоидалари ва дастурларни ишлаб чиқиш ҳамда уларни қўллаш юзасидан қарорларни қабул қилиш;
- суғурта операцияларини синтезлаш ва оптималлаштириш, суғурта тарифларининг илмий асосланишини таъминлаш;
- суғурталовчининг инвестицион сиёсатини амалга оширилиш жараёнларини ташкил этиш;
- суғурта захираларини шакллантириш бўйича ҳисоботлар тузиш;
- суғурта маҳсулотларини сотиш жараёнларини бошқариш ва воситачиларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш;
- суғурта даъволарини кўриб чиқиш ва бартараф этиш ишларини мувофиқлаштириш ҳамда назорат қилиш;
- суғурта фаолияти юзасидан бизнес-режани ишлаб чиқиш;
- суғурта объектини таҳлил қилиш ва унга таъсир этувчи омилларни баҳолаш;
- суғурта ишининг қонунчилик асосларини такомиллаштириш;
- суғурта ташкилоти фаолиятини бюджетлаштириш, суғурта портфели шаклланишини ташкил этиш ва назорат қилиш;

- суғурта фаолиятида маркетингни самарали қўллаш орқали, суғурталовчининг рақобатдошлигини таъминлаш;

- таълимнинг электрон воситаларидан фойдаланиш.

1.2.3. Таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг соҳалари:

- *Педагогик (ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимида);*

- *Молиявий-иқтисодий;*

- *Ҳисоб, таҳлил ва назорат;*

- *Ташкилий-бошқарув;*

- *Илмий тадқиқотни ўз ичига олади.*

Йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият турларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

Таълим йўналиши бўйича тайёрланган бакалаврлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. Таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий мослашув имкониятлари

Таълим йўналиши бўйича бакалавр касб-хунар таълим муассасаларида махсус фанларни ўқитиши мумкин.

1.2.5. Таълимни давом эттириш имкониятлари

5111000 - “Касб таълими (5231200 – Суғурта иши)” таълим йўналиши бўйича бакалавр касбий тайёргарликдан кейин:

5A110001 – Касб таълими (мутахассисликлар бўйича) магистратура мутахассислиги бўйича икки йилдан кам бўлмаган муддатда ўқишни давом эттириши мумкин.

Шунингдек, ўрнатилган тартибда мустақил тадқиқотчилик асосида илмий-тадқиқот ишларини олиб бориши мумкин.

2. 5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

2.1. Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар:

- дунёқараш билан боғлиқ тизимли билимларга эга бўлиши; гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар асосларини, жорий давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиши;

- табиат ва жамиятда кечаётган жараён ва ҳодисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, табиат ва жамият ривожланиши ҳақидаги билимларни эгаллаши ҳамда улардан замонавий илмий асосларда ҳаётда ва ўз касб фаолиятида фойдалана билиши;

- инсоннинг бошқа инсонга, жамиятга ва атроф муҳитга муносабатини белгиловчи ҳуқуқий ҳамда маънавий мезонларни билиши, касб фаолиятида уларни ҳисобга ола билиши;

- ахборот йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, ўз касб фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиши;

- тегишли бакалаврият йўналиши бўйича рақоботбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши;

- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши;

- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида илмий тасаввур ҳамда эътиқодга, ўзини жисмоний чиниқтириш укув ва кўникмаларига эга бўлиши лозим.

Бакалавр:

- таълим йўналишлари бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга;

- тегишли бакалаврият йўналишлари доирасида танланган мутахассислик бўйича магистратурада олий таълимни давом эттиришга;

- кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида қўшимча касб таълими олиш учун тайёрланадилар.

2.2. 5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари

Педагогик фаолиятда (касб-ҳунар таълими тизимида):

- касб-ҳунар таълимнинг тайёрлов йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича иқтисодий фанлардан замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб назарий ҳамда амалий машғулотларни ўтказиш;

- ўқув жараёнини ташкил этиш ва ўтказилишига қўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш;

- ўқитилаётган фанлар бўйича дарс машғулотларини ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик ҳужжатларни шакллантириш, тузиш ва уларни тадбиқ этиш;

- бюджетни ягона ҳисоб орқали бошқаришни, бюджет дефицитини молиялаштириш манбаларини, бюджет даромадлари ва харажатлари ижросини ташкил этиш бўйича молия органларида иш юритиш, баҳолаш ва аудиторлик текширувларини ўтказишда замонавий методларни қўллаш;

- касб-ҳунар таълими соҳалари фаолиятини таҳлил қилиши;

- давлат ва корпоратив тузилмаларнинг молиявий фаолиятини ташкил қилиш, баҳолаш ва аудиторлик текширувларини ўтказишда замонавий методларни қўллаш;

- мустақил таълим ва ижодий тадқиқот натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва бошқа жабҳаларда ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш *лаёқат (компетенция)га эга бўлиши лозим.*

Молиявий-иқтисодий фаолиятда:

- суғурта ташкилотлари молиясини бошқариш бўйича Ўзбекистон Республикаси қонунлари ҳамда меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни билиши ва улардан ўз фаолиятида фойдалана олиш;

- бизнес-режаларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

- суғурта бозорида маркетинг тадқиқотларини ўтказиш;

- суғурта ташкилотлари фаолиятининг самарадорлигини баҳолашда молиявий кўрсаткичларни ҳисоблаш усулларини қўллаш;

- суғурта ташкилотларининг молиявий барқарорлигини ошириш ва уни ривожлантириш йўллари ишлаб чиқиш *лаёқат (компетенция)га эга бўлиши лозим.*

Ҳисоб, таҳлил ва назорат фаолиятида билим, кўникма, малака, компетенция:

- бсуғурта соҳасидаги маълумотларни йиғиш, қайта ишлаш, таҳлил қилиш усулларини билиш;

- иқтисодий маълумотларни таҳлил қилиш ва умумлаштириш;

- суғурта ташкилотлари фаолиятини халқаро амалиёт мезонлари, меъёрлари ва талаблари асосида таҳлил қилиш;

- суғурта бозори кўрсаткичлари динамикаси ва ўзгариш тенденцияларини таҳлил қилиш;

- суғурта ташкилотларининг молиявий ва статистик ҳисоботларини тузиш ҳамда таҳлил қилиш;

- суғурта хизматларини кўрсатишда ахборот-коммуникация ва интернет технологиялари ва техник воситалардан фойдаланиш *лаёқат (компетенция)га эга бўлиши лозим.*

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

- ишлаб чиқариш фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиш ва

татбиқ қилиш;

–суғурта хизматини кўрсатиш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш;

– ахборот-коммуникация ва интернет технологиялари тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш механизмларини ишлаб чиқиш;

–суғурта иши ечимларини амалиётга татбиқ этиш;

–суғурта хизматини кўрсатиш жараёнида маркетинг фаолиятини бошқариш;

–бошқарув қарорини қабул қилиш;

–ишни ташкил қилиш ва уни бошқариш;

–суғурта фаолиятини амалга ошириш бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва натижаларини баҳолаш;

–суғурта хизматини кўрсатиш жараёнларининг атроф-муҳит муҳофазаси, ёнғин, техника ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мослигини мониторингини юритиш **лаёқат (компетенция)га эга бўлиши лозим.**

Ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш фаолиятида:

–суғурта ташкилотларида ишчи кучига сарфланадиган харажатларни ишлаб чиқиш;

–меҳнат унумдорлигини ўлчаш ва уни ошириш имкониятларини аниқлаш;

–ходимларни бошқариш стратегиясини ишлаб чиқиш;

–иш ўринларини ташкил этиш ва таъминлаш дастурларини ишлаб чиқиш.

–суғурта бозорини конъюнктуравий ҳолатининг таҳлилий шарҳини ишлаб чиқиш;

–илмий ва амалий фаолиятда соҳага мос тизимни ривожлантириш ва улардан фойдаланиш **лаёқат (компетенция)га эга бўлиши керак.**

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- суғурта фаолияти бўйича илмий-тадқиқот ишларини амалга ошириш;

- суғурта соҳасига тегишли ютуқларни, махсус адабиётларни ва бошқа илмий-техник ахборотларни ўрганиш;

- мавзу бўйича иқтисодий ахборотларни йиғиш, қайта ишлаш, таҳлил қилиш ва тизимлаштириш;

- интернет тармоғидан янги маълумотларни тўплаш ва таҳлил қилиш;

- илмий-тадқиқот натижаларини амалиётга жалб этиш **лаёқат (компетенция)га эга бўлиши керак.**

3. 5111000 – Касб таълими(5231200 – Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналишиўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурлари умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инobatга олган ҳолда ишлаб чиқилиши ва талабаларнинг қуйидаги мажбурий фанлар блокларини ўзлаштиришини назарда тутиши зарур:

–гуманитар ва табиий-илмий;

–умумкасбий;

–ихтисослик;

–қўшимча.

Касб фаолияти кўникмаларини эгаллаш учун малака амалиётлари ўтилиши назарда тутилиши шарт.

Ўқув режалар мажбурий ўқув фанлари билан бир қаторда талабалар танлаган фанларни ҳам ўз ичига олиши шарт.

Бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурларини ўзлаштиришда талабаларнинг ўқув фанларига оид бир қанча масалалар ва муаммолар бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши лозим.

Бакалаврият таълим йўналиши ўқув режасига мувофиқ равишда якуний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар **Гуманитар ва табиий-илмий фанлар блоки:**

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланадиган олий таълимнинг бакалаврият таълим йўналишлари ўқув режаларидаги гуманитар ва табиий-илмий фанлар блоки таркибига киритилган биринчи 6 та фанга қўйиладиган умумий талаблар асосида белгиланади.

Мазкур блокнинг бошқа фанлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар:

– умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими билан узвийлик ҳамда узлуксизликни инobatга олган ҳолда билишнинг математик усуллари, эконометрика ва мураккаб иқтисодий тизимлар ҳамда жараёнларни моделлаштириш тамойиллари, информатика ҳамда ахборот тўплаш, иқтисодиётда ахборот комплекслари ва технологиялари уларни қайта ишлаш ва узатиш усулларидаги жамиятдаги ўрни ва аҳамияти ҳақида олий даражадаги тасаввурларни шакллантириши;

– табиий фанларнинг ўзаро фундаментал бирлиги; замонавий табиий ҳодисаларни тадқиқ этиш концепцияси; табиатдан оқилона фойдаланиш ва инсон фаолиятининг экологик тамойиллари; табиатга путур етказмайдиган технологиялар яратиш истиқболлари ҳақидаги илмий тасаввурларни шакллантириши;

– таълим йўналиши учун зарур бўлган фундаментал фанларни чуқур ўрганишнинг илмий ва назарий асосларини таъминлаши;

– иқтисодий объектлар ва жараёнларнинг миқдорий ўзаро боғлиқлигини математик ва статистик методлар ва моделлар ёрдамида ўрганиши лозим.

Умумкасбий фанлар блоки:

– гуманитар ва табиий-илмий фанлар билан махсус фанлар ўртасида илмий ва назарий боғлиқликни таъминлаши;

– таълим йўналиши ихтисослик фанларни ўрганиш ва чуқур эгаллаш учун зарур бўлган фундаментал умумкасбий назарий-амалий билим ва кўникмаларни шакллантириши;

– иқтисодий қонунлар ва категориялар, иқтисодий жараён ва ҳодисалар моҳиятини тушуниш, иқтисодиётни бозор тамойиллари асосида ислоҳ қилиш механизмларини билиши;

– корпоратив бошқарув тизимида қарорларни қабул қилиш ҳамда микроиқтисодиётнинг асосий категориялари, макроиқтисодий кўрсаткичлар, уларни ҳисоблаш орқали пул-кредит, бюджет-солиқ ва ташқи иқтисодий сиёсатни амалга ошириш юзасидан кўникмаларини шакллантириши;

– статистика амалиётида қўлланиладиган иқтисодий кўрсаткичлардан фойдаланиш;

– менежмент ва маркетинг асосларини билиши, функция, усул ва тамойилларини чуқур ўрганиши, қарорларни қабул қилиш ва улар ижросининг назоратини олиб бориши;

– иқтисодий ғояларнинг асосий оқимлари эволюциясининг хусусиятлари ва тенденциялари, миллий иқтисодиёт ва унинг макроиқтисодий ўлчамлари, иқтисодий салоҳиятдан самарали фойдаланиш муаммолари юзасидан назарий хулосалар чиқариши;

– бозор ҳолати ҳақида ахборот тўплаш ва қайта ишлаш, пул, кредит, суғурта иши, молия бозори фаолияти кўрсаткичларини таҳлил қилиш кўникмаларига эга бўлиши;

– хўжалик юритувчи субъектларнинг маблағлари, уларнинг ташкил топиш манбалари ва уларнинг иқтисодий салоҳиятини баҳолаши;

- хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг солиқ ҳисобини юритиш, солиққа тортиш амалиётини ўтказиши;

- хизмат кўрсатиш субъектларда бухгалтерия ҳисобини юритиш, аудит ва иқтисодий таҳлилни ўтказиши;

- суғурта фаолиятини ташкил этиши, суғурта бозорини ривожлантириши ва тартибга солиш ҳамда аҳолига сифатли суғурта хизматларини кўрсатилишини таъминлаши бўйича билимга эга бўлиши;

- глобаллашув шароитида рақобат назариясининг замонавий тенденциялари, рақобатнинг инновацияларни татбиқ этиш, алоҳида истеъмолчилар гуруҳига йўналтирилганлик ҳамда концентрация стратегиялари, миллий иқтисодиёт рақобатбардошлиги ва уни баҳолаш услубияти ҳақида тасаввурларга эга бўлиши;

- шахснинг характери, темпераменти, қобилияти ва иқтидорига кўра, касбга доир билим, кўникма, малакани эгаллаши ва уни ривожлантириши;

- касбий педагогиканинг тадқиқот методлари, лаёқат, копетенция, касбий мотив ва мотивация, шахснинг касбий педагогик билимга эга бўлиши;

- касб таълим методикаси, иқтисодий фанларни ўқитишнинг замонавий методларидан фойдалана олиши ва иш фаолиятида қўллашкўникмаларига эга бўлиши лозим.

Ихтисослик фанлар блоки:

- соҳа бўйича махсус билимларни, касбий фаолият кўникмалари ва малакаларини шакллантириши;

- соҳа бўйича махсус билимларни, касбий фаолият кўникмалари ва малакаларини шакллантириши;

- тегишли бакалаврият таълим йўналиши бўйича махсус билимларни, касб фаолияти кўникмалари ва уқувларини шакллантириши;

- суғурта ташкилотлари капиталига киритилган ва улар томонидан қилинган инвестициялар самарасини баҳолаш ҳамда тартибга солиш;

- суғурта бозори конъюктурасига мос равишда суғурта ташкилотларининг ишлаш механизмини аниқлаши, меҳнатга ҳақ тўлаш учун ажратилган маблағлардан фойдаланиш самарадорлигини ҳисоблаши, иш вақти фондини тузиш ва ундан фойдаланишни иқтисодий таҳлил қилиши;

- таълим йўналиши негизидаги муайян магистратура мутахассислиги бўйича келгусида таълимни давом эттиришга онгли муносабатда бўлишига кўмаклашиши лозим.

Қўшимча фанлар блоки

- таълим йўналиши талабаларнинг умумкасбий ва ихтисослик фанлари бўйича қўшимча равишда чуқур билим олишга бўлган эҳтиёжини қондириши;

- меҳнат бозорида рақобатбардошликни таъминлаши ҳамда таълим хизматлари соҳалари ривожини жадаллаштириши;

- таълим сифатига қўйилаётган талаблар ва меҳнат бозори конъюктураси тез ўзгараётган шароитда бакалаврият таълим йўналишлари бўйича ўқув режалар ва фан дастурларининг сафарбарлиги ва мослашувчан бўлишини таъминланиши;

- касбий фаолият стратегияси ва тактикасини тўғри танлай олиш, касбий нуқтаи назарнинг барқарорлигини таъминлаши лозим.

Танлов фанлари:

Таълим йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда танлов фанларининг таркиби ва уларнинг мазмунига қўйилган талаблар ОТМ Кенгаши томонидан белгиланади.

3.2. 5111000 – (5231200 – Суғурта иши) бакалаврият таълим йўналиши малака амалиётларига қўйиладиган умумий талаблар.

5111000 – (5231200 – Суғурта иши) бакалаврият таълим йўналишида малакавий амалиёт қуйидаги босқичларда амалга оширилади:

- ўқув-танишув;
- ишлаб чиқариш;
- педагогик;
- битирув олди.

Ўқув-танишув амалиёти - Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари, суғурта фаолиятини ташкил этиш, суғурта бозорини ривожлантириш ва тартибга солиш ҳамда аҳоли бандлигини таъминлаш, аҳолини суғурта қилиш билан боғлиқ муносабатларини тартибга солиш, аҳолига суғурта хизматлари кўрсатувчи корхоналар фаолияти ҳамда аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш жараёнлари билан умумий тарзда таништириш ҳамда уларда фаолият юритиш кўникмаларини шакллантириш мақсадида ўтказилади.

Бу жараён:

- суғурта ишининг назарий - амалий асослари, суғурта, суғурталар соҳасидаги маълумотларни йиғиш, қайта ишлаш, таҳлил қилиш усуллари;
- суғурта назарияси, амалиёти ва тадрижий ривожланиш босқичлари ҳамда истиқболи;
- суғурта фаолияти ва аҳолига суғурта хизматлари кўрсатиш билан боғлиқ бўлган Ўзбекистон Республикасининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари;
- Ўзбекистон Республикасининг суғурта фаолиятини тартибга солувчи қонунлари ҳамда меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар;
- суғурта ташкилотлари молиясини бошқариш бўйича Ўзбекистон Республикаси қонунлари ҳамда меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар
- ўрта махсус, касб-хунар таълими соҳалари фаолияти;
- Ўзбекистон Республикасида ўрта махсус касб хунар таълимини ташкил этиш ва ривожлантириш дастурлари *кўникмаларни шакллантиришига қаратилган*.

Ишлаб чиқариш амалиёти - ихтисослик фанлари блоки таркибидаги фанлардан ўтказилади. Таълим йўналиши талабаларида иқтисодиёт тармоқлари ва соҳаларида мустақил ишлаш кўникмаларини қарор топтириш мақсадида ўзлаштирган билимларини амалиёт билан узвий боғлиқликда мустақамлашини таъминлашга қаратилган.

Ишлаб чиқариш амалиёти:

- суғурта фаолиятини ташкил этиш ва тартибга солиш, ресурсларни жалб қилиш ва уларни жойлаштириш;
- суғурталаш қоидалари ва дастурларни ишлаб чиқиш ҳамда уларни қўллаш юзасидан қарорларни қабул қилиш, амалга ошириш ҳамда таҳлил этишни ташкил қилиш;
- суғурта маҳсулотларини сотиш жараёнларини бошқариш ва воситачиларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш;
- суғурта ташкилоти фаолиятини бюджетлаштириш, суғурта портфели шаклланишини ташкил этиш ва назорат қилиш;
- суғурта фаолиятида маркетингни самарали қўллаш орқали, суғурталовчининг рақобатдошлигини таъминлаш бўйича кўникмаларни эгаллашига қаратилган.

Педагогик амалиёт - талабаларни касб-хунар коллежларида ўқув, ўқув-методик, ўқув-илмий-педагогик тадқиқотларни ташкил қилиш ва талабаларни мос профилдаги муассасаларига ишга жойлаштириш имкониятлари билан таништиришдир.

Касб-хунар таълим муассасаларида ўқув йилининг тўртинчи йилида ўтказилади. Касб-хунар таълим муассасаси тузилмасини, директив меъёрий ҳужжатларни, тайёрлов йўналишларини, ўқитиладиган фан асосларини, муассаса тузилмаси бўйича фаолият кўрсатаётган ходимлар ишларини кузатиш, таҳлил қилиш, меъёрий ҳужжатларни ўрганиб, улардан амалиётда фойдалана олишни, касб-хунар коллежларидаги ўқув тарбиявий ишлар бўйича назарий ва амалий билимларни, танлаган касби бўйича олган назарий билимларини амалиётга татбиқ этишни ўрганадилар.

Битирувчи амалиёт ўташ жараёнида битирув иши мавзусига доир маълумотлар, материаллар ва бошқа манбалар базасини шакллантиради.

Педагогик амалиётни ўтказиш муддатлари ўқув режаси билан аниқланади.

Битирув олди амалиётида талаба битирув малакавий иши мавзуси бўйича илмий-назарий ишланмаларни ўрганиш жараёнида орттирган тадқиқ манбаларини амалий, статистик маълумотлар билан асослаши, инновацион иқтисодиёт ривожланиши шароитида соҳа муаммоларини аниқлаши ҳамда уларнинг аниқ ечимини ишлаб чиқиш кўникмасини орттириши, битирув малакавий иши мавзусига доир маълумотлар, материаллар ва бошқа манбалар базасини шакллантириши назарда тутилган.

Бунда:

- битирувчини бевосита малака талабларига мувофиқ мустақил ишлашга тайёрлаш;
- ўзлаштирган назарий билимларини чуқурлаштириш ва мустаҳкамлаш;
- жамоада ташкилотчилик ва раҳбарлик тажрибасини орттириш;
- суғурта фаолиятини ташкил этиш ва тартибга солиш, суғурта ресурсларни жалб қилиш ва уларни жойлаштириш, суғурта рискларини таҳлил этиши ва уни баҳолаши, суғурта ташкилоти фаолиятини бюджетлаштириш, суғурта портфели шаклланишини ташкил этиш ва назорат қилиш ҳамда суғурталовчининг инвестицион сиёсатини шакллантириш билан боғлиқ замонавий муаммоларни илмий-амалий фаолият орқали ўрганиш, билан боғлиқ илмий хулоса ва амалий таклифлар ишлаб чиқиш юзасидан зарур кўникмалар шакллантирилади.

Малакавий амалиётни ўташ муддатлари ўқув режаси графигида мувофиқлаштирилган. Унинг якунида талаба дастур доирасида бажарган ишлари бўйича ҳисобот тайёрлайди ҳамда кафедра таркибидан шакллантирилган комиссия олдида уни ҳимоя қилади.

Талабанинг илмий-тадқиқот иши унда касбий компетенцияни шакллантириш ва мустаҳкамлашга кўмаклашади. Битирувчи кафедранинг илмий фаолиятида фаол иштирок этиши, курс ишлари, малакавий амалиёт мақсадли бажарилиши ва узвий равишда битирув малакавий ишининг асосий манбаси бўлишини назарда тутади.

Талабалар илмий-тадқиқот ишини ташкил этиш юзасидан қуйидаги шарт-шароит таъминланиши керак:

- илмий ишларнинг мавзулари рўйхати билан талабаларни ўз вақтида хабардор қилиш;
- кадр тайёрловчи факультет(кафедра)нинг илмий мавзуси бўйича илмий-тадқиқот ишларини бажариши учун талабаларни белгиланган меъёр даражасида таъминлаш;
- ОТМнинг ахборот ресурс марказида мустақил илмий-тадқиқот ишларини олиб бориш учун зарур шарт-шароитни яратиш;
- талабалар илмий-амалий конференцияларини ташкил қилиш.

Битирув малакавий ишига қўйиладиган талаблар:

Талабаларнинг битирув малакавий иши мавзуси ОТМ буйруғи билан расмийлаштирилади.

Битирув малакавий иши мавзулари соҳанинг ривожланиш стратегияси, шунингдек, фан-технологиялар ва иқтисодиётдаги ўзгаришлар ҳамда кадрлар буюртмачиларининг талабларини инобатга олган ҳолда ОТМнинг бакалаврлар тайёрловчи кафедраси томонидан белгиланади.

Битирув малакавий иш мавзулари илмий-назарий ёки назарий-амалий йўналишида бўлиши мумкин.

Битирув малакавий иш топшириғи учинчи курснинг иккинчи ярим йиллиги давомида талабалар эътиборига етказилади ҳамда мавзуларнинг танлови амалга оширилади. Битирув малакавий иши малака талабида белгиланган вақт давомида бажарилади.

Битирув малакавий ишининг мазмуни, ҳажми ва тузилмасига бўлган талаблар битирувчиларнинг якуний давлат аттестацияси ўтказиш ҳақидаги Низом асосида кафедра томонидан белгиланади.

3.3. 5111000 – Касб таълими (5231200 – Сузурта иши) бакалаврият таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкламасининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўқиш шакли учун аудитория машғулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 36 соатгача қилиб белгиланиши мумкин.

Ўқишнинг норматив муддати тўрт йил бўлгани ҳолда ўқув жараёни 204 ҳафта давом этиши зарур.

Ўқув даврининг умумий ҳажми қуйидагича тақсимланади:

назарий ва амалий таълим -	58,8 %;
аттестация -	8,8 %;
таътил -	15,7 %;
малакавий амалиёт -	14,7%;
битирув малакавий иши -	2,0%.

Назарий таълим ҳажми “Гуманитар соҳа” билим соҳасига мувофиқ фанлар блоклари бўйича қуйидагича тақсимланади:

Гуманитар ва табиий-илмий фанлар	27,62 %;
умумқасбий фанлар	36,02 %;
ихтисослик фанлар	31,02 %;
қўшимча фанлар	5,34 %.

Ўқув йилида таътил даврининг умумий ҳажми 6 - 9 ҳафта қилиб белгиланади.

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият жабҳаси, бакалавриятнинг асосий таълим дастури (бакалаврият дастури), профиль, ўқиб-ўрганиш натижалари, ўқув цикли, суғурта, суғурталовчи, суғурталанувчи, суғурта агенти, риск, суғурта объекти, суғурта андеррайтери, суғурта сюрвейери, суғурта мукофоти, суғурта суммаси, суғурта шартномаси, суғурта полиси, суғурта портфели, суғурта тарифи, ихтиёрий суғурта, мажбурий суғурта, шахсий суғурта, мулк суғуртаси, жавобгарликни суғуртаси, суғурта захираси, қайта суғурта.

Ишлаб чикувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим муассасалари ҳамда кадрлар истеъмолчилари

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Тошкет молия институти

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Касб-хунар таълими маркази директори

Ректор Н.Х.Хайдаров

201_ йил « ___ » _____
М.Ў.

 М.Холмухамедов

201_ йил « ___ » _____
М.Ў.

М.Ў.

КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини Ривожлантириш маркази

Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти

Директор Б.Х.Рахимов

201_ йил « ___ » _____
М.Ў.

Ректор М.Э.Пўлатов

201_ йил « ___ » _____
М.Ў.

“Ўзагросуғурта” АЖ бошқарув раиси

Тошкент Банк коллежи

 С.Холхўжаев

201_ йил « ___ » _____
М.Ў.

директор А.Махмудов

201_ йил « ___ » _____
М.Ў.

**5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) йўналиши бўйича таълим
дастурининг тузилиши**

Т/р	Ўқув блоклари, фанлар ва фаолият турларининг номлари	Умумий юкламанинг ҳажми, соатларда
1.00	Гуманитар ва табиий-илмий фанлар	1662
1.01	Ўзбекистон тарихи	78
1.02	Ўзбекистонни ривожлантириш стратегияси. Фуқаролик жамияти.	78
1.03	Фалсафа	128
1.04	Диншунослик	64
1.05	Ўзбек (рус) тили	150
1.06	Хорижий тил	356
1.07	Жисмоний тарбия ва спорт*	128
1.08	Иқтисодиётда ахборот комплекслари ва технологиялари	172
1.09	Иқтисодчилар учун математика	348
1.10	Эконометрика	90
1.11	<i>Танлов фанлари</i>	70
2.00	Умумқасбий фанлар	2930
2.01	Иқтисодиёт назарияси	278
2.02	Микроиқтисодиёт. Макроиқтисодиёт	224
2.03	Статистика	198
2.04	Менежмент. Маркетинг	168
2.05	Молиявий ва бошқарув ҳисоби	198
2.06	Молиявий таҳлил	186
2.07	Аудит	198
2.08	Солиқлар ва солиққа тортиш	186
2.09	Баҳолаш иши	186
2.10	Хизмат кўрсатиш субъектларида бухгалтерия ҳисоби	106
2.11	Касбий психология	186
2.12	Иқтисодий фанларни ўқитиш методикаси	224
2.13	Касбий педагогика	336
2.14	<i>Танлов фанлари</i>	256
3.00	Ихтисослик фанлари	1560
3.01	Суғурта иши	534
3.02	Рискология	164
3.03	Суғуртанинг дастурий комплекслари	76
3.04	Халқаро суғурта бозори	106
3.05	Молия	188
3.06	Инвестиция ва инновациялар	188
3.07	Пул ва банклар	140
3.08	<i>Танлов фанлари</i>	164
	Қўшимча фанлар	328
	Жами	6480
	Малакавий амалиёт	1620
	Битирув малакавий иши	216
	Аттестациялар	972
	Жами	2808
	Ҳаммаси	9288

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Касб-хунар таълими маркази, Тошкент банк коллежи, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги ривожлантириш маркази томонидан тақдим этилаётган 5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалавриат йўналиши учун янгидан киритилаётган малака талабларига киритилаётган кадрлар истеъмолчиларининг таълим таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари

Т/р	Вазирлик (идора)нинг ташкилот (корхона)лари учун кадр тайёрланаётган бакалавриат таълим йўналиши		Вазирлик (идора)нинг таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари
	шифри	номи	
1	5111000	Касб таълими (5231200 – Суғурта иши)	<p>Битирувчи қуйидаги касбий компетенция ва қобилиятларга эга бўлиши керак:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ўрта махсус, касб-хунар таълим тизимининг таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича иқтисодий фанлардан замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб назарий ҳамда амалий машғулотларни ўтказиш; – ўқув жараёнини ташкил этиш ва ўтказилишига кўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш; – ўқитилаётган фанлар бўйича дарс машғулотларини ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик ҳужжатларни шакллантириш, тузиш ва уларни тадбиқ этиш; – бюджетни ягона ҳисоб орқали бошқаришни, бюджет дефицитини молиялаштириш манбаларини, бюджет даромадлари ва харажатлари ижросини ташкил этиш бўйича молия органларида иш юритиш, баҳолаш ва аудиторлик текширувларини ўтказишда замонавий методларни қўллаш; – ўрта махсус, касб-хунар таълими соҳалари фаолиятини таҳлил қилиши; – давлат ва корпоратив тузилмаларнинг молиявий фаолиятини ташкил қилиш, баҳолаш ва аудиторлик текширувларини ўтказишда замонавий методларни қўллаш; – мустақил таълим ва ижодий тадқиқот натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва бошқа жабҳаларда ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш; – суғурта ташкилотлари молиясини бошқариш бўйича Ўзбекистон Республикаси қонунлари ҳамда меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни билиши ва улардан ўз фаолиятида фойдалана олиш; – бизнес-режаларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

–суғурта бозорида маркетинг тадқиқотларини ўтказиш;
 –суғурта ташкилотлари фаолиятининг самарадорлигини баҳолашда молиявий кўрсаткичларни ҳисоблаш усулларини қўллаш;
 –суғурта ташкилотларининг молиявий барқарорлигини ошириш ва уни ривожлантириш йўлларини ишлаб чиқиш;
 –суғурта соҳасидаги маълумотларни йиғиш, қайта ишлаш, таҳлил қилиш усулларини билиш;
 –суғурта ташкилотлари фаолиятини халқаро амалиёт мезонлари, меъёрлари ва талаблари асосида таҳлил қилиш;
 –суғурта бозори кўрсаткичлари динамикаси ва ўзгариш тенденцияларини таҳлил қилиш;
 –суғурта ташкилотларининг молиявий ва статистик ҳисоботларини тузиш ҳамда таҳлил қилиш;
 –суғурта хизматларини кўрсатишда ахборот-коммуникация ва интернет технологиялари ва техник воситалардан фойдаланиш;
 –суғурта хизматини кўрсатиш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш;
 –суғурта иши ечимларини амалиётга татбиқ этиш;
 –суғурта хизматини кўрсатиш жараёнида маркетинг фаолиятини бошқариш;
 –суғурта фаолиятини амалга ошириш бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва натижаларини баҳолаш;
 – суғурта хизматини кўрсатиш жараёнларининг атроф-муҳит муҳофазаси, ёнғин, техника ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мослигини мониторингини юритиш *компетенцияга эга бўлиши лозим.*

Тошкент молия институти
Ўқув ишлари бўйича проректори

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг
Касб-ҳунар таълими маркази директори

Тошкент банк коллежи директори

И.Н.Қўзиев

М.Холмухамедов

А.Махмудов

Тошкент молия институти «Касб таълими» кафедраси профессор-ўқитувчилари ва Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган 5111000 - Касб таълими (5231200 - Сузурта иши) бакалавриат йўналишининг малака талабларига

ТАҚРИЗ

Тошкент молия институтининг «Касбий таълим» кафедраси профессор-ўқитувчилари ва Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган “5111000 - Касб таълими (5231200 - Сузурта иши)” бакалавриат йўналишининг малака талаблари қуйидаги бўлимларни: бакалавриат йўналишининг умумий таснифи, йўналиш бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар, таълим йўналиш ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талабларни ўз ичига олган.

Малака талабларида бакалавриат йўналишининг умумий таснифи, қўлланиш соҳаси, малака талабларининг асосий фойдаланувчилари, бакалаврлар касбий фаолиятининг таснифи; бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари ва объектлари, таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари, бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар, таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари, йўналиш ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар, таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми, библиографик маълумотлар, ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим муассасалари ҳамда кадрлар истеъмолчилари ҳақида маълумотлар берилган.

Умуман, Тошкент молия институтининг «Касбий таълим» кафедраси профессор-ўқитувчилари ва Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган “5111000 - Касб таълими (5231200 - Сузурта иши)” бакалавриат йўналишининг малака талаблари тасдиқлашга тавсия этилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Касб-хунар таълими маркази директори

М.Холмухамедов

5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналишининг малака талабларини ишлаб чиқишига

ТУШУНТИРИШ ХАТИ

5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалавриат таълим йўналишининг малака талабларини ишлаб чиқишда қуйидаги меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга асосланган:

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги “Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 343-сонли қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сонли Қарори;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”да белгиланган вазифалар, 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарор.

Малака талабини ишлаб чиқишда бакалавриат йўналиши битирувчиларига кадрлар истеъмолчилар томонидан кўрсатилган малака талаблари ҳисобга олинган.

Ушбу малака талаб “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг мақсади ва вазифаларининг, шунингдек Президент, Вазирлар Маҳкамасининг таълим-тарбияга йўналтирилган қарор-фармонларини мукамал амалга оширилишига қаратилган.

Малака талаби дастурида миллий мустақиллик, демократия, бой миллий ва маънавий анъаналар, халқнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний кадриятлар тамойиллари ҳисобга олинди.

Малака талаби асосида таълим олувчиларда чуқур билим, мустақил фикрлаш, юксак касбий малакавий кўникма шаклланиши таъминланади.

Ушбу малака талаби халқаро тажриба, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиш даражаси ва ютуқлари иқтисодий устуворлик

шароитида кадрларга нисбатан ишлаб чиқариш ва амалиётда қўйиладиган талабларни ҳисобга олган ҳолда илмий асосланади.

Ўқув юкламасининг оддийдан мураккабга қараб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг қобилиятлари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табақалаштириш имкониятлари ҳисобга олинди.

Таълим олувчилар ва битирувчиларни тайёрлаш, таълим фаолияти сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-қоидаларга мослигига эришилди.

Малака талабнинг қулайлиги – унинг бажарилишини назорат қилиш, меъёр ва талабларидан четланишнинг олдини олиш имкониятлари инобатга олинган бўлиб, таълим йўналишининг малака талабини ишлаб чиқишда муҳим аҳамият касб этади.

5111000 – Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалаврият таълим йўналишига тажрибада текширувдан ўтган таълим ҳамда ишлаб чиқариш амалий фаолиятларининг илғор меъёрлари киритилди.

Малака талабини ишлаб чиқишда мамлакат ижтимоий-иқтисодий тарақиётининг истикболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютуқлари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иқтисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишли шароитлар яратилди, олий таълим малака талабларини халқаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғунлаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

ТМИ, Касбий таълим кафедраси
муdiri, и.ф.н., доцент

Ш.А.Аллаёров

Тошкент молия институти «Касбий таълим» кафедраси профессор-ўқитувчилари ва Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган 5111000 - Касб таълими (5231200 – Суғурта иши) бакалавриат йўналишининг малака талабларига

ТАҚРИЗ

Тошкент молия институтининг «Касбий таълим» кафедраси профессор-ўқитувчилари ва Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган “5111000 - Касб таълими (5231200 – Суғурта иши)” бакалавриат йўналишининг малака талаблари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2013 йил 10 июлдаги “Ўзбекистон Хукуматининг айрим қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги 199-сонли қарори, 2015 йил 10 январдаги “Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сон қарори, Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2015 йил 15 январдаги 12-сонли буйруғи ҳамда Вазирликнинг 2016 йил 11 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг 2016 йил 5 февралдаги 07/1-73-сонли топшириғи ижроси тўғрисида”ги 66-сонли буйруғи билан тасдиқланган чора-тадбирлар дастуридаги 14-бандининг, Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”да белгиланган вазифалар ва олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга ҳамда халқаро тажрибаларга асосан тайёрланган.

Ушбу малака талаблари Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида белгиланган вазифаларни ақс эттириб, бевосита соҳага тегишли юқори сифатли, рақобатбардош кадрлар тайёрлашга қаратилган.

Малака талаблари қуйидаги бўлимларни ўз ичига олган:

- Бакалавр йўналишининг умумий таснифи;
- Бакалавр йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар;
- йўналиш ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар.

Бизнинг фикримизча, Тошкент молия институтининг «Касбий таълим» кафедраси профессор-ўқитувчилари ва Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган “5111000 - Касб таълими (5231200 – Суғурта иши)” бакалавриат йўналишининг малака талаблари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2013 йил

10 июлдаги 199-сонли қарори, 2015 йил 10 январдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сон қарорига асосан тайёрланган.

Умуман олганда, Тошкент молия институтининг «Касбий таълим» кафедраси профессор-ўқитувчилари ва Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган “5111000 - Касб таълими (5231200 – Суғурта иши)” бакалавриат йўналишининг малака талаблари тасдиқлашга тавсия этилади.

Тошкент Банк коллежи
директори

А. Махмудов

Тошкент молия институти «Касбий таълим» кафедраси профессор-ўқитувчилари хамда Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган *5111000 - Касб таълими (5231200 - Суғурта иши)* бакалавриат йўналишининг малака талабларига

ТАҚРИЗ

Тошкент молия институтининг «Касбий таълим» кафедраси профессор-ўқитувчилари хамда Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган *“5111000 - Касб таълими (5231200 - Суғурта иши)”* бакалавриат йўналишининг малака талаблари куйидаги бўлимларни: бакалавр йўналишининг умумий таснифи, таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига кўйиладиган умумий талаблар, йўналиш ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига кўйиладиган умумий талабларни ўз ичига олган.

Ушбу малака талаблари Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида белгиланган вазифаларни акс эттириб, бевосита соҳага тегишли юқори сифатли, ракобатбардош кадрлар тайёрлашга қаратилган.

Бизнинг фикримизча, Тошкент молия институтининг «Касбий таълим» кафедраси профессор-ўқитувчилари ва Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган *“5111000 - Касб таълими (5231200 - Суғурта иши)”* бакалавриат йўналишининг малака талаблари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2013 йил 10 июлдаги 199-сонли қарори, 2015 йил 10 январдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва кўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сон қарори, Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Ҳайъат кенгашининг 2017 йил 26 апрелдаги 2/3-сонли қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли Қарори билан тасдиқланган “2017-2021 йилларда Олий таълим тизимини комплекс ривожлантириш чора-тадбирлар Дастури ижросини таъминлаш бўйича Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Дастури”да белгиланган вазифалар ва олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга асосан тайёрланган.

Умуман олганда, Тошкент молия институтининг «Касбий таълим» кафедраси профессор-ўқитувчилари хамда Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш маркази мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган *“5111000 - Касб таълими (5231200 - Суғурта иши)”* бакалавриат йўналишининг малака талаблари тасдиқлашга тавсия этилади.

ТМИ, Суғурта иши кафедраси
муdiri, и.ф.н, доцент

И.Х.Абдурахмонов

